

Мунтян А.М., Сушко Ю.М.

студенти,

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

ЗНАЧЕННЯ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ У СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ

Здавна точиться дискусія, що є важливішим у становленні особистості: сім'я чи суспільне виховання. Адже сім'я є природним середовищем первинної соціалізації дитини, джерелом її емоційної та матеріальної підтримки, засобом збереження і передачі культурних цінностей.

Сучасні вчені дедалі більше схиляються до визнання надзвичайної важливості сімейного виховання для повноцінного розвитку особистості дитини, оскільки його силу і вплив не можна порівняти з жодним навіть дуже кваліфікованим вихованням у дитячому садку чи школі. За Коменським, в людині все, що закладене природою, має розвинути освіта та, насамперед, батьки [1].

Ми вважаємо, що сімейне виховання – це, передусім, самовиховання батьків. Кожна дитина мимовільно й не усвідомлено копіює своїх батьків, наслідує тата і маму, бабусю й дідуся. Саме діти відображають соціальне середовище, в якому живе сім'я. Батьки – найперші вихователі – мають найбільший, найсильніший вплив на своїх дітей. Ще Ж.-Ж. Руссо відзначав, що кожний наступний вихователь виявляє на дитину менший вплив, ніж попередній [2]. Батьки і є тими попередніми по відношенню до останніх: вихователя дитсадка, учителя початкової школи і вчителів-предметників, – яким самою природою надано найбільшу перевагу. Виховний процес у сім'ї не має меж початку чи кінця. Батьки для дітей – це життєвий ідеал, нічим не захищений від пильного дитячого ока. В сім'ї координуються зусилля всіх учасників виховного процесу: школи, вчителів, друзів. Сім'я створює для дитини ту модель життя, в яку вона залучається. Існує багато гарних сімей, які усвідомлюють це високе батьківське покликання. Вплив батьків на власних дітей повинен забезпечувати їхню фізичну досконалість і моральну чистоту.

Батьки – «професія» педагогічна. Для ефективного сімейного виховання необхідно формувати у самих батьків педагогічно обґрунтовану цілеспрямованість на спілкування з власними дітьми. Батьків потрібно вчити здоровому способу життя, оскільки однією з найважливіших турбот батьків є турбота про здоров'я дітей [3].

Сімейне виховання розпочинається з любові до дитини. Педагогічно доцільна батьківська любов – це любов до дитини в ім'я її майбутнього, на відміну від любові в ім'я задоволення власних швидкоплинних батьківських почуттів, від бажання батьків «купити» дитячу любов і прихильність, «сюсюкання», задарювання, часом щедрим субсидуванням «на морозиво», «на пепсі», «гумки». У народі говорять: «Хто дітям потаچه, той сам плаче». Сліпа, нерозумна любов деформує у свідомості дітей систему цінностей, породжує утриманство. У дітей формується зневага до праці, не розвивається почуття вдячності, безкорисної любові до батьків та інших родичів. На нашу думку, такі діти виростають неробами, які готові все своє життя просидіти «на шиї у батьків» [4].

Поняття вихованої людини – дуже широке поняття. Віддаючи дітей до рук вихователя або до навчального закладу, батьки не позбавляються священного обов'язку стежити за вихованням. Вони повинні розуміти, чого треба вимагати від вихователів, а чого від своїх дітей. Іноді батьки карають дитину за те, за що не слід карати, або заохочують їх до тих вчинків, проти яких бореться заклад, іноді націлюють на такі вчинки, що зовсім суперечать моральному вихованню, а потім дивуються, чому плоди виховання не такі, яких очікували.

Чому більшість батьків залякують дітей фізичними покараннями, «ремінцем», невже тільки так можна вирішити проблему? З дитиною потрібно розмовляти, щоб зрозуміти її внутрішній світ, проблеми з якими вона живе і допомогти вирішити їх. Емоційна врівноваженість батьків є необхідною умовою для хорошого контакту з дитиною і поводження з ним як особою, що формується. Ці якості дозволяють батькам і дітям взаємно проявляти свої відчуття.

Отже, метою сімейного виховання є формування таких рис і якостей особистості, які допоможуть гідно подолати життєві труднощі, перешкоди й негаразди. Розвиток інтелекту і творчих здібностей, пізнавальних сил і початкового досвіду трудової діяльності, морального та естетичного виховання, емоційної культури і фізичного здоров'я дітей – все це залежить від сім'ї і є завданнями сімейного виховання.

Список використаних джерел:

1. Криворучку Г. Білі плями сімейного виховання / Г. Криворучку // Палітра педагога: Всеукраїнське видання для педагогів та батьків. Науково-методичний додаток до журналу «Дошкільне виховання». – 2009. – № 3. – С. 22-26.
2. Кушнір С. Особливості поведінки молоді. Вплив сімейного виховання / С. Кушнір // Психолог. Шкільний світ. – 2013. – № 24. – С. 7-10.

3. Бегерська А.В. Мудрість сімейного виховання дитини/ А.В. Бегерська // Педагогічна майстерня. – 2013. – № 5. – С. 5-8.
4. Струк Е. Сімейна педагогіка / Е. Струк // Психолог. Шкільний світ. – 2014. – № 11-12. – С. 104-106.

Павлюченко В.В.

асистент,

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка*

КАЗКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ЗБАГАЧЕННЯ МОРАЛЬНОГО ДОСВІДУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Вихід української освіти на якісно новий рівень визначив сучасні ідеали виховання, які повинні стати основою відтворення духовно-морального потенціалу нації. Головна мета виховання, визначена в Концепції національного виховання, полягає у передачі молодому поколінню багатств духовної культури народу.

Зважаючи на це, найважливішим завданням вітчизняної педагогіки є формування високоморальної особистості. Тому перед початковою школою ставиться завдання підготовки відповідального громадянина, здатного самостійно будувати свою діяльність відповідно до інтересів оточуючих його людей. Вирішення цього завдання пов'язане з формуванням стійких моральних властивостей особистості школяра. Багатогранність і значущість морального виховання у становленні особистості зумовили посилену увагу до вивчення цієї проблеми філософів, психологів, педагогів. Це цілком закономірний процес, оскільки мораль як форма суспільної свідомості постійно змінюється під впливом нових об'єктивних і суб'єктивних чинників, набуває нових якостей.

Проблема морального виховання особистості розглядається сучасними вченими різнопланово, у таких аспектах, як: структура моральної свідомості (В. Зибковець, І. Мар'єнко та ін.), виховання моральної культури особистості (В. Бачинін, Т. Гуменникова), формування моральної активності дітей (І. Зайцева, Л. Крайнова), роль почуттів у процесі морального виховання дітей (В. Блюмкін, Г. Гумницький, І. Сवादковський, М. Стельмахович, В. Сухомлинський та ін.). У низці досліджень розглядаються різні засоби морального